

Ryslinge Friskole og min konfirmation

Skolegang – i Ryslinge Friskole

Hvis jeg nu ikke fortalte noget om, hvordan det var at gå i skole i 1950'erne, så ville du jo sidde og spørge: Jamen farfar, har du da aldrig gået i skole. Og... Jo, det har jeg. Men det er ikke noget, jeg husker ret meget om.

Jeg har fortalt om min skolestart, tidligere. Her får du lidt mere om skoleårene i Ryslinge Friskole.

Jeg lærte vel at regne og skrive og stave og læse, som alle andre. Husker det ikke.

Det jeg husker bedst, er fortællingerne, de tryllebandt mig (os). Fru Christensen fortalte om Bibelhistoriens Gamle og Nye Testamente om alle de episoder (historier eller myter), der var, om de mennesker det handlede om og om dem, der var med til at forme vores religion.

Hr. Christensen's beretninger om Den nordiske Mytologi var måske mere interessante, med alle guderne og deres kampe mod jætterne. Spændende eventyr. Star Wars og Harry Potter var ikke opfundet dengang.

Ikke at forglemme Stenalder og Bronzealder. Og så kom Vikingetiden, den bed-

ste af alle tider. Da blev ørerne slået helt ud og vi slugte hvert et ord. Det var endnu mere spændende.

I de små klasser gik vi i skole om eftermiddagen hos fru Christensen. Senere kom vi op i "Stærekassen" til Agnes. Hun var blevet ansat, da skolens elevtal voksede.

Det var hos hende vi første gang stiftede bekendtskab med en julekonkurrence. Hun holdt nemlig avisen "Jyllands-Posten" og et år startede de en børnekonkurrence med "Bams og Bine". Jeg husker overhovedet ikke, hvad den gik ud på, men vi gættede og sendte ind og vandt vist ikke. Men vi prøvede.

Senere, da vi blev "de store" gik vi hos hr. Christensen, om formiddagen. Så kunne de store drenge og piger også nå at komme hjem og hjælpe til derhjemme. Og dengang gik vi også i skole om lørdagen.

Sløjd og fysik

Det sløjdlokale med de høvlebænke, som vores far havde været med til at lave og sætte op, kom ikke alene til at være ba-

Modstående side:

Øverst: Ryslinge Friskole i ca. 1954. Krumstrup Mølle er nedbrændt.

I midten tv.: Noah's ark fra Det gamle Testamente.

Th.: Jesus med sine disciple. Det nye Testam.
Nederst tv.: Farer Thor hen over himlen med sine gedebukke og sin hammer, Mjølner, sammen med Loke, Røskva og Tjalfe. Det lyner og tordner.

Th.: Her er det Odin, gudernes far der er på togt på sin 8-benede hest, Sleipner, fulgt af ulvene, Gere og Freke.

Genopbygning af Ryslinge Friskole – og skolens dekoration

Soldaten i eventyret "Fyrtojet" skærer et hjerte i det gamle hule piletræ i stedet for at kravle ned og hente fyrtojet til den gamle heks, som sidder og kæler med sin kat.

Ny Friskole

Ryslinge Friskole blev genopbygget i efter branden i 1949 i arkitekt Folke Olsens streg.

Efter datidens normer en moderne og tidssvarende skole med lærerbolig i den ene ende, sløjdløkkale og skolekøkken i den anden ende og i midten 2 klasselokaler og en legegang.

Lyst og venligt. For lyst, mente mange.

Så hvad var mere naturligt end at få de "blege, hvide" vægge dekoreret.

En opgave, som Emil Hansen ("Fløjteemil") straks påtog sig.

Emil var uddannet murer og spillede på fløjte rundt om til fester og baller. Deraf "øgenavnet".

Men det er mest som "selvstuderet" maler og billedskærer og organist, vi kender ham.

Modstående side:

Hele skolen er portrætteret. Jeg sidder yderst til højre på 1. række. Billedet er formentlig fra midten af 50'erne.

Han gik "i krig" med de hvide vægge. I den ene klasse "de små tykke børn", der leger alle datidens sanglege, i den anden klasse "Kejserens nye klæder". I legegangen var Emils påfund "Eventyrerne holder frikvarter" - selvfølgelig med kærlig tanke til H.C. Andersen.

Sådan fremstod malerierne i mange år.

Nye tider

Men efter Mads og Karen Bisgaard blev ansat på Ryslinge Friskole, trængte alle lokalerne til en grundig reovering og Emil påtog sig opgaven med reoveringen og at farvelægge alle friserne.

Så nu holder "Eventyrerne frikvarter" - i farver.

På samme måde, som Emils frise i Ryslinge Forsamlingshus, der fortæller noget om Ryslinge Sogns historie.

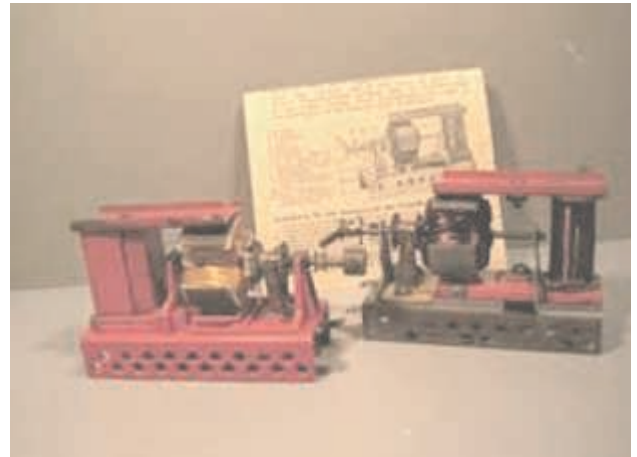
I anledning af Ryslinge Friskoles 150 års jubilæum i 2006 udgav Mads og Karen et lille hæfte, der fortæller hele historien med billeder af alle motiverne.

Klods Hans sætter bare sin gedebuk på græs i stedet for at ride efter sine brødre ind på kongeslottet for at vinde prinsessen og det halve kongerige.

sen i sløjdtimerne med fremstilling af lystager, fuglebrætter og støvleknægte, men det blev også - og måske især - indgangsvinklen og nøglen til nogle rigtig gode fysiktimer. Det vidste vi jo ikke dengang, altså at det hed fysik.

I dag lærer man om el ved hjælp af præfremstillede plader, hvor man kan lodde, bruge små elpærer, modstande og kontakter. Dengang lavede vi alt selv. Hr. Christensen samlede en utrolig masse ting sammen, jeg ved ikke hvorfra, men han må have haft gode kontakter og leverandører. Vi lavede alt fra bunden. Induktionsapparater, hvor vi lavede vindingerne og jernkernerne selv. Små elmotorer med kerne og anker lavede vi selv. Det eneste vi købte var kullene til

rotoren. Telegrafer, så vi kunne morse (Google det). Fysik var ikke et fag, det var håndgribelig viden om den måde, som tingene virkede på. Det var håndens arbejde, som samtidig blev til viden. Det er jeg dybt taknemmelig for.

Noder og unoder – da jeg gik i Ryslinge Friskole

Noder...

Jeg var ikke - og har aldrig været - særlig musikalsk.

Jette og jeg gik ganske vist til musikundervisning. Det var vores mors ambition, "at kunne danse og at spille et instrument", det skulle vi lære, fordi det havde hendes forældre aldrig haft råd til, at deres børn kunne lære, såe... derfor.

Så Jette og jeg startede med en blokfløjte. Piv... Piv... Gik til undervisning hos Dagny Aagaard ude i "Villa Danebod" i Hestehaveskoven. Piv... Piv... Hyl... Det var nu ikke noget, der kunne hidse én op - tværtimod.

Meeen - nå - vi fik da lært lidt noder og pebet lidt i fløjten.

Derefter fik min søster et klaver, jeg en klarinet. Gik til undervisning et par år. Men, nej. Det var ikke lige os. Så musikalske genier blev vi aldrig. Slut.

Men i skolen, hos Vagn Christensen blev musiktimerne også til sløjdtimer.

For vi byggede vores egne instrumenter. Ikke bare en rasle-rasle. Næh, vi lavede rigtige banjo-balalejka-instrumenter. Runde maghoni kasser med hals, stol og gribebræt.

Med en fortid som tømrer viste hr. Chri-

stensen jo nok, hvordan sådan noget skulle laves og vi lærte at save, høvle, lime, pudse, lakere og alt det andet. Gribebrættet blev skåret ud af hård bordplade, ja, selv metaldelene lavede vi selv. Alt var "hjemmelavet". Det eneste vi købte var strengene. Og vi lærte at spille på instrumenterne. Orkester. Jo, jo. Med min mangel på musikalsk talent har det sikkert lydt ad h... til.

... og unoder

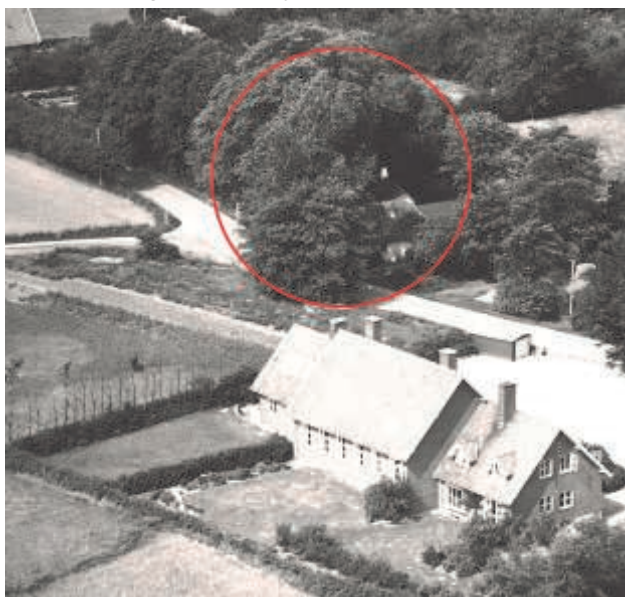
Unoder lavede vi, som de raske drenge, vi var, naturligvis også i skolen.

På den anden side af vejen over for skolen lå en lille landbrugsejendom. Der boede "Kig-Jens".

Her i cirklen, bag det store træ og næsten skjult lå "Kig-Jens" lille husmandsbrug, som desværre nedbrændte.

Man mener det skyldes uforsigtig omgang med tobaksrygning fra en "landevejsstryger", der overnattede i laden. Men branden er aldrig for alvor opklaret.

Jens forsøgte at redde sine dyr, men blev alvorlig forbrændt og døde et stykke tid efter.

Egentlig hed han Jens Pedersen (Jens Pæ'sen), men alle kendte ham under navnet "Kig-Jens".

Vistnok fordi nogen mente, at han lurede på andre folk eller kiggede ind ad deres vinduer. Jeg tror nu ikke det passer, måske var det blot fordi han var nysgerrig og gerne ville i kontakt med andre mennesker. Snakke ville han i hvert fald gerne.

Han boede mutters alene sammen med sine dyr og blev hjulpet af sin bror, Marius "Træskomand", som boede i et hus "oppe i Ryslinge".

Huset og stalden var meget ussel og beskidt og Jens selv blev vist heller ikke vasket særlig tit.

Han gik for at være lidt sær. Og den slags mennesker bliver ofte drillet og kaldt ved øgenavne.

Sådan var det også med "Kig-Jens" og vi unger kunne jo heller ikke lade være med at drille ham.

Når det skete, blev han jo naturligvis nok arrig og klagede til lærer Christensen og så vankede der skæld ud eller hvad værre var, et par på "kassen". Dengang måtte man nemlig godt slå på børn.

Nede ved "Lavvang", et mindre landbrug på en sidevej neden for Højvangsbakken lå - og ligger stadigvæk - Ryslinge Skytteforenings skydehus med en 50 meters skydebane.

Der dristede vi os sommetider ned, når de ikke skød og samlede små tomme patronhylstre op, ca. 1½ cm lange kobberpatronhylstre og 3-4 mm i diameter, så de var ikke ret store. Dem fyldte vi med svovl fra afbrækkede tændstikker og lukkede dem til med en tang.

Nede på skolens gårdsplads var der et stengærde ud mod vejen. Når vi havde frikvarter kunne vi finde på at lægge de fyldte patronhylstre på stenene, finde en

stor sten, som vi brugte som hammer og knaldede ned på patronen, og BANG ! Så var skoledagen reddet.

Men det var med at komme væk i en fart inden lærer Christensen eller andre voksne opdagede os. Også ham "Kig-Jens" overfor.

Sangtime

I den sidste time om lørdagen havde vi sangtime.

Her lærte vi eller forsøgte lærer Christensen at lære os vort fædrelands forskellige sange. Og han spillede oven i købet violin til.

Store drenge har aldrig været vilde med at lære at synge. Og så til hans violinhyleri! ... Jamen ... Jamen ... Hvor upædagogisk kunne det dog blive.

Så i sangtiden skete det - af og til - ind imellem - temmelig tit - at der var nogen af "brummerne", der sang falsk med vilje, eller var urolige, eller drillede pigerne, eller...

Og hvis skæld ud ikke hjalp, såe...

SVIRP ! fik man én med violinbuen, som efterlod en rød stribe på kinden, når han havde ramt præcist.

Så turde man ikke komme hjem efter skoletid, for hvis man fortalte om, hvad der var sket i sangtiden, så kunne man risikere at få et par på "skrinet" derhjemme - yderligere.

Skolekærest

At gå i skole og at få skolekæreste hører jo sammen.

Om jeg fik en skolekæreste eller flere kan jeg ikke erindre.

Men Nanna, som var/er datter af hr. og fru lærer Christensen, påstod engang, da jeg mødte hende ved Friskolens 150 års jubilæum, at hende og jeg var skolekærest, dengang. Altså i midten af 1950'erne. Det husker jeg altså ikke. Eller også har jeg fortrængt det. Vi var jo kun børn.

Måske var jeg lidt skolekæreste med Jette Munk fra Kildegården. Hende kom jeg jo til at lege meget med senere hen og jeg dansede også sammen med hende på Joan Jørli's danseskole, efter jeg var holdt oppe at danse med Mimi.

Nanna's erindringsbog.

Da jeg blev en af de store drenge, var det naturligvis de store og lidt ældre piger, vi lagde mærke til. De var jo begyndt at blive voksne og få "dutter", så piftede vi efter dem.

Min lillesøster, Jette og hendes skolekammerat, Nina Sommer Andersen til skolekarneval.

Årets gang

– i Ryslinge Friskole

Fastelavn

I februar var der fastelavnsfest. Alle fester dengang foregik i Ryslinge Forsamlingshus, da Friskolen ikke havde en stor sal.

Fastelavnsfest med udklædte børn. De voksne var ikke udklædte. Jeg husker det kun lidt. Men vi har sikkert slået katten af tøndem og kåret kattekonge og alle de andre ritualer.

Skoleudflugt

Efter sommerferien var der skoleudflugt. Ud i det blå, som det hed sig. De, der ikke selv havde bil, kørte med den lejede bus. Først skulle vi et sted hen, for at se et eller andet, som lærer Christensen kunne fortælle om. Damestenen, Zoologisk Museum, Frøbjerg Bavnehøj og lignende. Så gik turen videre ud til vandet. Og hvis det var vejr til det, altså varmt og solskin, badede vi. Så spiste vi de smurte madder og fik en sodavand og en is, hvis der var et ishus. Og så hjem igen.

Jul og juletræsfest

Til jul klippede vi julepynt. Musetrapper og guirlander og "de store" flettede stjerner og hjerter.

Skolen blev pyntet op.

3. juledag var der juletræsfest i Forsamlingshuset. Stort juletræ, pyntet med al den pynt vi havde lavet og som var flyttet fra skolen og hængt på træet sammen med levende lys.

Klokken nitten dansede vi om træet. Som regel flere rundkredse. Sang julesalmer. Derefter gik vi over til alle sanglegene.

"Jeg gik mig over sø og land". "Mange kunster nissen kan". Osv. Og vi sluttede vistnok med "Bro, bro, brille". Stillede op bag hinanden og "trak tov". Så var der

"Godteposer" til alle børnene. "Et æble, en mandarin og 4 stykker konfekt og 2 lakridser" eller sådan noget lignende. De voksne fik kaffe og kringle. Ungerne en sodavand og så var der vistnok dans bagefter. Mest for børnene. De voksne snakkede og røg og nogen købte en øl.

Skolekomedie/Skuespil

Engang spillede vi også skolekomedie. Husker ikke om det var i forbindelse med fastelavn eller jul.

Men det var noget "historisk", som lærer Christensen selv havde skrevet og instrueret.

De store klasser opførte det i Forsamlingshuset. Stor skuespilkunst har det sikkert ikke været, men det gav fællesskab, og fis og ballade, og så slap man også for timerne, mens det stod på.

Dengang måtte man gerne synge sangen om de 10 små n....børn, der forsvandt én efter én.

Andre Friskolearrangementer

Jeg kan ikke huske, om der var arbejds-lørdage i skolen.

Men om vinteren blev der afholdt foredrag en gang imellem om aftenen, som regel mandag aften. Man startede med en sang. Så foredrag, fortælling eller lignende. Konerne lyttede mens de strikkede. Mændene og de gamle bare lyttede. No-

gen faldt i søvn eller sad og nikkede. Fælles kaffebord med medbragt brød. Man betalte for kaffen, nogle få kroner. Måske fortsatte foredragsholderen eller man fik

nok en historie. Det hele sluttede med en fællessang, senest klokken 22. Hjem og i seng. Alle skulle tidligt op. Vi var jo på landet.

Skolekomedie i Forsamlingshuset inden der blev bygget scene. En "sammenbrygget" tekst fra Danmarkshistorien, skrevet og instrueret af lærer Christensen.

Konfirmationsalderen – og det "at blive voksen"

Det sidste skoleår inden man skulle konfirmeres "gik man til præst". Det kaldte man det. Ikke sådan at man gik hen til præsten på gå-ben, det var/er blot en talemåde.

Jeg gik til præst i Ryslinge Frimenighed hos pastor Viggo Hofdahl.

Husker ikke meget fra den tid. Men konfirmeret blev jeg dog.

Konfirmation

Min konfirmation husker jeg heller ikke meget fra.

Den fandt sted i foråret 1961. Vi havde træhus i gården. Og Gudrun "Kogekone" stod for maden. Familie og naboer var inviteret og lærer Christensen's. De skulle jo læse konfirmationstelegrammerne op.

Festen har nok været lige så kedelig, som konfirmationsfester altid har været. Men, hvad gør man ikke, for at ens forældre skal være glade og stolte - nu hvor man er på vej ind i de voksnes rækker. Og alt så'en noget...

Ungdomsgilder

Så var det straks mere morsomt at blive inviteret og deltage i de efterfølgende ungdomsgilder.

Alle de unge, der havde givet gaver eller hilsner til ens konfirmation, blev inviteret med. Mange steder fik vi "landgangsbrød" (lange flutes med forskelligt på-

læg), andre steder fik man smørrebrød, få steder fik vi varm mad.

Endnu måtte vi ikke drikke øl, så den stod på sodavand. Og så dansede vi til datidens pop-rock musik. Mest pigerne. Drengene var som regel for generte, selv om vi syntes at nogle af pigerne var "skide labre". Men at røre ved dem, ligesom når man var kærester, det var vi for generte til. Og kysse på dem det var bare "for ulækkert".

Men sjovt havde vi det. Og det blev aldrig sent, for vi skulle jo tidligt op dagen efter og i skole. Kun hvis festen var om lørdagen kunne vi få lov til at feste lidt længe.

Mere danseskole

Det var nu egentlig mærkeligt, at jeg ikke turde danse med pigerne, for jeg kunne jo godt. Men det var jo nok en form for usikkerhed. Man ønskede jo ikke at blive drillet af de andre.

Jeg fortsatte med "at gå til dans" et par år endnu.

Efter Jette Munk blev det Inge "Barber" Madsen, der blev min dansepartner. Stadig i Joan Jørli's danseskole. Hun arrangerede dansekonkurrencer mod nogle andre unge mennesker, dels fra Ebberup ved Assens, dels fra Kavslunde henne ved Middelfart.

Vi tog rundt og dansede mod hinanden på skift. Og Inge og jeg vandt da også somme tider.

En sølvnål eller et sølvkrus.

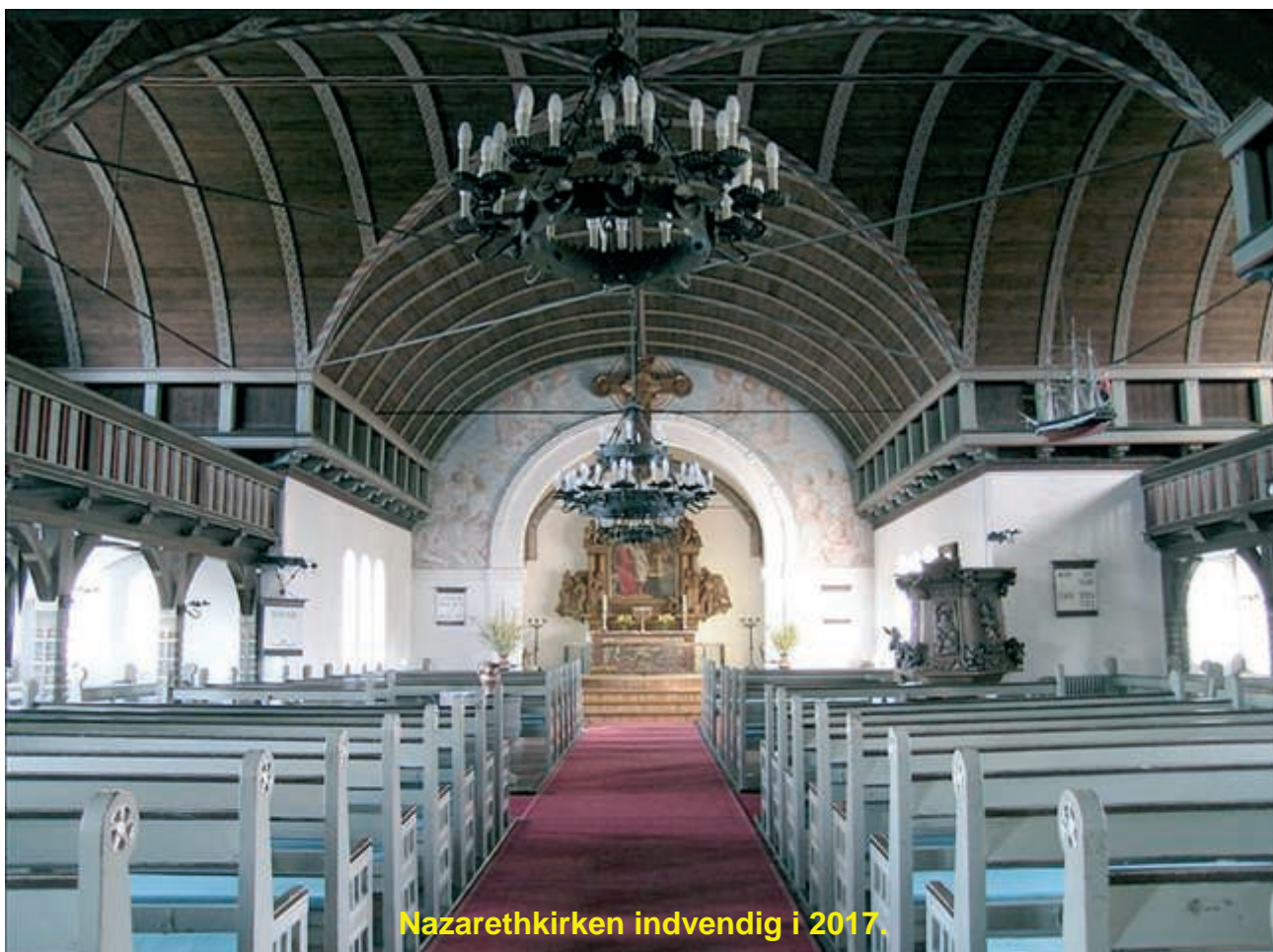
Vores danseri ophørte mens vi gik i Realskolen. Vistnok fordi Inge blev kæreste med Helge. Ham hun senere blev gift med.

Konfirmationsbillede.

Lærer Christensen læser konfirmations-telegrammer op, mens fru Christensen lukker dem op og "fører" regnskab.

Nazarethkirken indvendig i 2017.